

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ»**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова Приймальної комісії
Національного університету
«Острозька академія»

ЕБ Едуард БАЛАШОВ
«*28*» *травня* 2025 року

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ІСПИТУ З МОВОЗНАВСТВА
для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра**

*(замість предметного тесту з мовознавства єдиного фахового вступного
випробування у передбачених Правилами прийому на навчання для здобуття
вищої освіти в НаУОА у 2025 році випадках)*

Острог-2025

Програма обговорена й узгоджена на засіданні кафедри української мови і літератури (Протокол № 14 від 28 травня 2025 року)

Завідувач кафедри української
мови і літератури

Віталій МАКСИМЧУК

Програма обговорена та узгоджена на засіданні ради Навчально-наукового інституту лінгвістики (Протокол № 10 від 21 травня 2025 року)

Голова ради
Навчально-наукового інституту лінгвістики

Інна КОВАЛЬЧУК

Програма розглянута та схвалена на засіданні Приймальної комісії Національного університету «Острозька академія» (Протокол № 16 від 29 травня 2025 року)

Відповідальний секретар
Приймальної комісії

Марія МАТВІЙЧУК

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Фаховий іспит із мовознавства є формою вступного тестування, яка передбачає оцінювання знань та навичок вступника з мовознавства замість ЄФВВ (предметного тесту з мовознавства) у випадках, передбачених Порядком прийому на навчання для здобуття вищої освіти у 2025 році, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2025 року № 168 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 26 лютого 2025 року за № 15/41360, і Правилами прийому на навчання для здобуття вищої освіти в Національному університеті «Острозька академія» у 2025 році, схваленими на засіданні Вченої ради НаУОА (Протокол № 11 від 27 березня 2025 року) та затвердженими наказом ректора НаУОА № 36-I від 28 березня 2025 року.

Програма фахового іспиту з мовознавства укладена на основі Програми предметного тесту з мовознавства єдиного фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра на основі НРК 6, НРК 7, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19 травня 2025 року № 739 (<https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/yedki-iefvv-ievi-iefvv/yefvv-2025/19-05-2025/nakaz-mon-739-vid-19-05-2025.pdf>).

Мета фахового іспиту з мовознавства – визначити рівень теоретичної та практичної підготовки вступників із мовознавства.

Вступники мають продемонструвати володіння *компетентностями*:

загальними:

- здатність сприймати фахову інформацію з наукових джерел, аналізувати й синтезувати її;

- здатність усвідомлювати концептуальні й методологічні знання з різних мовознавчих розділів;

- здатність бути критичним і самокритичним;

- здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях;

спеціальними (фаховими, предметними):

- здатність усвідомлювати структуру мовознавства та його теоретичних основ;

- здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливую знакову систему, її природу, функції, рівні;

- здатність розуміти діалектні та соціальні різновиди мови, описувати соціолінгвальну ситуацію;

- здатність аналізувати, систематизувати й інтерпретувати мовні факти;

- здатність вільно оперувати мовознавчою термінологією для розв'язання професійних завдань;

- здатність здійснювати лінгвістичний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

- здатність обирати оптимальні дослідницькі підходи для аналізу конкретного лінгвістичного матеріалу.

II. ПОРЯДОК СКЛАДАННЯ ФАХОВОГО ІСПИТУ

Організація фахового іспиту з інформаційних технологій та його проведення здійснюється відповідно до Положення про приймальну комісію Національного університету «Острозька академія» <https://vstup.oa.edu.ua/prijmalna-komisiya/polozhennya-prijmalnoi-komisii> та Положення про організацію та проведення вступних випробувань у Національному університеті «Острозька академія» (Додаток 15 до Правил прийому на навчання для здобуття вищої освіти у Національному університеті «Острозька академія» в 2025 році).

Фаховий іспит відбувається у формі комп'ютерного тестування на платформі Moodle (<https://moodle.oa.edu.ua/>) відповідно до затвердженого розкладу та складається зі 120 тестових питань із таких розділів: «Мовознавство як наука», «Мова, мовлення, суспільство», «Системно-структурна організація мови», «Стилістика».

Відведений час тестування – 160 хвилин.

III. ВИМОГИ ДО РІВНЯ ТЕОРЕТИЧНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ

Під час фахового іспиту вступники мають продемонструвати належний рівень підготовки за 4 змістовими розділами Програми:

1	РОЗДІЛ 1. МОВОЗНАВСТВО ЯК НАУКА
1.1	Мовознавство як наука про мову. Предмет і завдання, основні проблеми мовознавчої науки (природа і сутність мови, мова і мислення, мова і мовлення, походження мови, мова і суспільство, система і структура мови).
1.2	Система мовознавчих дисциплін: мовознавство загальне і часткове, теоретичне і прикладне.
1.3	Методологічна основа мовознавства. Індуктивний і дедуктивний підходи до вивчення мовних явищ. Вихідні прийоми наукового аналізу мовного матеріалу (методи проведення лінгвістичних досліджень): описовий метод; порівняльно- історичний метод; метод лінгвістичної географії; зіставний метод; структурний метод.
1.4	Синхронія і діяхронія як аспекти мовознавчого аналізу.
1.5	Зв'язок мовознавства з літературознавством, історією, археологією, філософією, логікою, соціологією, психологією, етнологією, культурологією, інформаційними технологіями, математикою, семіотикою, фізіологією, медициною, фізикою, географією.
2	РОЗДІЛ 2. МОВА, МОВЛЕННЯ, СУСПІЛЬСТВО
2.1	Загальні поняття про мову. Мова як явище біологічне, психічне, суспільне.
2.2	Системний характер мови
2.2.1	Структура мови. Ієрархійність (поліструктурність) рівнів мови. Теорія ієрархії рівнів.
2.2.2	Рівні мови: основні (фонологійний, морфологічний, лексико-семантичний і синтаксичний); проміжні рівні (морфонологійний, словотвірний, фразеологічний). Взаємозалежність рівнів мови. Динамічність.
2.2.3	Співвідношення системних і несистемних явищ у мові. Види співвідношень: парадигмальні, синтагмальні й ієрархійні відношення між мовними одиницями.
2.3	Система і норма
2.3.1	Властивості мовних одиниць: системоутворювальні і системонабуті.
2.3.2	Мовна система: фонологія, морфологія, лексикологія, синтаксис.
2.3.3	Мовна норма. Орфоепічні, орфографічні, граматичні, лексичні, стилістичні норми. Відмінності між мовною системою і мовною нормою.
2.4	Функції мови
2.4.1	Основні функції мови: комунікативна, мислетвірна, когнітивна (гносеологічна).
2.4.2	Похідні (уточнювальні, часткові) функції мови. Фатична, репрезентативна, емотивна, експресивна, волюнтативна, прагматична, естетична, референтна.
2.5	Знакова природа мови
2.5.1	Визначення мовного знака.
2.5.2	Своєрідність мови як знакової системи: характеристика мовного знака: довільність, лінійність, змінність.
2.5.3	Знаковість і одиниці мови. Основні характеристики знака: план вираження, план змісту. Знак, напівзнак. Субзнаковий, знаковий і суперзнаковий рівні мови. Найменші мовні одиниці і знак (фонема, морфема, слово, речення).
2.6	Мовлення

2.6.1	Фізіологічні механізми мовлення. Форми вираження слова. Слово почуте, слово побачене, слово вимовлене.
2.6.2	Периферійний (голосовий) апарат мовлення, його будова. Дихальний, голосовий, артикуляційний. Активні, пасивні органи мовлення: рухомі (язик, губи, нижня щелепа, м'яке піднебіння, язичок); нерухомі (зуби, альвеоли, тверде піднебіння, задня стінка зів, верхня щелепа, порожнина носа).
2.7	Види мовлення
2.7.1	Зовнішнє мовлення: усне (монолог, діалог, полілог), писемне.
2.7.2	Внутрішнє мовлення.
2.8	Мова як засіб спілкування
2.8.1	Функції, форми й засоби спілкування. Класифікації функцій спілкування: інформаційно- комунікативна, регулятивно-комунікативна, афективно-комунікативна.
2.8.2	Аспекти спілкування (комунікативний, інтерактивний, перцептивний) та їхні особливості.
2.8.3	Поняття комунікативного бар'єру. Авторитет, уникнення, нерозуміння.
2.8.4	Вербальна і невербальна комунікація. Словесне спілкування, кінесика, паралінгвістика, проксемика.
2.9	Мова і суспільство
2.9.1	Соціальна функція мови: комунікація, соціалізація, ідентифікація.
2.9.2	Державна мова, мовна політика.
2.9.3	Мова як загальнонародне явище.
2.9.4	Характерні риси взаємодії мови та культури: культурні концепти, мовні табу, мовні ритуали.
2.9.5	Мова та ідентичність. Види ідентичності (етнічна, соціальна, індивідуальна).
3.	РОЗДІЛ 3. СИСТЕМНО-СТРУКТУРНА ОРГАНІЗАЦІЯ МОВИ
3.1	Фонетична система мови
3.1.1	Три аспекти вивчення звуків (акустичний, артикуляційний, функційний).
3.1.2	Принципи класифікації голосних та приголосних звуків. Звук і фонема.
3.1.3	Фонемі в парадигматиці й синтагматиці (опозиції фонем, фонологійні класи).
3.1.4	Фонетичне членування мовленнєвого потоку (фраза, синтагма, фонетичне слово, склад, звук). Наголос. Інтонація.
3.1.5	Фонетичні закони. Фонетичні зміни. Комбінаторні звукові зміни (акомодація, асиміляція, дисиміляція, метатеза). Позиційні звукові зміни (редукція, протеза).
3.1.6	Фонетична й фонематична транскрипція. Транслітерація.
3.2	Лексико-семантична система мови
3.2.1	Слово, поняття, концепт. Лексико-семантичні варіанти слова. Типи мотивації лексичних одиниць (фонетична, морфологічна, етимологічна, семантична).
3.2.2	Мовна семантика. Семантика й референція. Типи значень: лексичне та граматичне значення слова. Денотативне й конотативне значення слова. Стилїстичний компонент значення. Розвиток значення слова: розширення, звуження, меліоризація, зниження (пейорація), метафоричне перенесення, метонімічне перенесення, евфемізація.
3.2.3	Полісемія слова. Синоніми. Антоніми. Омоніми. Пароніми. Поняття семантичного поля.
3.2.4	Функційна диференціація лексики. Стилїстична диференціація: книжна лексика, розмовна, нейтральна. Соціальна й територіальна диференціація: професійна лексика (терміни); жаргонізми, арготизми, сленгізми, діалектизми. Активна й пасивна лексика (неологізми, okazіоналізми, історизми, архаїзми).
3.2.5	Етимологія. Типи лексики за походженням (питомі й запозичені слова). Асиміляція запозичень: фонетична адаптація; граматична та лексична асиміляція.

3.2.6	Фразеологія. Класифікація фразеологізмів: за структурою, за семантичним принципом, за походженням, за функцією. Синонімія та антонімія фразеологізмів.
3.2.7	Лексикографія. Типи словників. Основні концепції укладання словників. Структура словникової статті.
3.3.	Граматична система мови
3.3.1	Морфеміка і дериватологія
3.3.1.1	Морфемна будова слова. Види та варіанти морфем. Формотвірні / словотвірні афікси. Основа слова. Похідні й непохідні основи. Словотвірна пара (похідне і твірне слово).
3.3.1.2	Способи творення слів. Морфологічні способи творення слів: афіксальні та неафіксальні (композиція, юстапозиція, аббревіація). Неморфологічні способи творення слів: лексико- синтаксичний, лексико-семантичний, морфолого- синтаксичний (конверсія).
3.3.2.	Морфологія
3.3.2.1	Основні граматичні поняття: граматичне значення, граматична форма, граматична категорія. Способи вираження граматичних значень через афікси: флексія, суфікс, постфікс, префікс, інтерфікс.
3.3.2.2	Аглютинація і фузія. Аналітичні граматичні засоби: службові слова, порядок слів, інтонація. Синтетичні граматичні способи: внутрішня флексія, редуплікація, суплетивізм, синтаксичне словоскладання, наголос.
3.3.2.3	Частини мови як лексико-граматичні класи слів. Принципи виокремлення частин мови. Іменник як частина мови. Граматичні категорії іменника (рід, число, відмінок). Лексико- граматичні розряди іменника (власні / загальні назви; істоти / неістоти; конкретні / абстрактні назви; збірні / речовинні). Прикметник як частина мови. Граматичні категорії прикметника (рід, число, відмінок). Лексико-граматичні розряди прикметника (якісні, відносні, присвійні). Ступенювання прикметників. Числівник як частина мови. Класифікація числівників за семантичним принципом. Займенник як частина мови. Розряди займенників. Дієслово як частина мови. Особові й неособові форми дієслова. Морфологічні категорії дієслова (вид, перехідність / неперехідність, стан, спосіб, час, особа, рід, число). Синтаксичні ролі дієслова. Прислівник як частина мови. Розряди прислівників за значенням. Ступенювання прислівників. Службові частини мови. Прийменник: розряди та функції. Сполучник: розряди і функції. Частка: розряди й функції. Вигук та звуконаслідувальні слова.
3.3.3	Синтаксис
3.3.3.1	Типи синтаксичного зв'язку: сполучниковий (сурядний, підрядний) / безсполучниковий. Форми підрядного зв'язку: узгодження, керування, прилягання.
3.3.3.2	Словосполучення. Критерії класифікації словосполучень (за формою зв'язку, за будовою, за морфологічним принципом).
3.3.3.3	Типи простих речень за метою висловлювання, за структурою (односкладні / двоскладні, поширені / непоширені, повні / неповні).
3.3.3.4	Актуальне членування речення: поняття теми й реми.
3.3.3.5	Типологія складних речень(складносурядні, складнопідрядні, безсполучникові, багатокomпонентні з різними видами зв'язку).
3.3.3.6	Способи та засоби поєднання речень у тексті: ланцюжковий і паралельний зв'язки компонентів.

3.3.3.7	Поняття когезії й когерентності.
4	РОЗДІЛ 4. СТИЛІСТИКА
4.1	Стилістика як галузь мовознавства. Розділи стилістики та їхні завдання.
4.1.1	Об'єкт і предмет стилістики.
4.1.2	Загальна стилістика: мета й завдання.
4.1.3	Стилістика мови як розділ про стилі мови.
4.1.4	Стилістика мовлення як розділ про семантичні, експресивно-стилістичні особливості мовлення в його усній і писемній формах.
4.1.5	Стилістика художньої літератури як розділ про специфічні особливості літературного напрямку та індивідуальні особливості стилю письменника чи твору.
4.1.6	Функційна стилістика: мета й завдання.
4.2	Функційні стилі та їхня класифікація.
4.2.1	Поняття функційного стилю і підстилю.
4.2.2	Офіційно-діловий стиль. Сфера застосування офіційно-ділового стилю. Становлення й розвиток офіційно-ділового стилю. Норми офіційно-ділового стилю. Ознаки: документальність, стабільність, стислість, чіткість, стандартизованість вислову, регламентованість тексту. Кліше, штампи, канцеляризми. Підстилі офіційно-ділового стилю.
4.2.3	Науковий стиль. Ознаки наукового стилю: об'єктивність, логічність, узагальненість, однозначність, лаконічність, аргументованість, точність.
4.2.4	Публіцистичний стиль. Головні сфери реалізації сучасного публіцистичного стилю. Ознаки публіцистичного стилю: поєднання логічності доказів, точності висловлювання положень з емоційно-експресивною образністю використання художніх засобів; доступність; спрямованість на широку аудиторію; інформативність.
4.2.5	Розмовний стиль. Головні сфери реалізації розмовного стилю. Ознаки розмовного стилю: спонтанність, безпосередність, невербальні засоби спілкування (міміка, жести), емоційність, використання вигуків, звертань, неповних речень.
4.2.6	Художній стиль. Головні сфери реалізації художнього стилю. Ознаки художнього стилю: образність, поетичність, естетика мовлення, експресія як інтенсивність вираження, зображальність, поєднання конкретно-чуттєвого живописання з інтелектуалізмом. Засоби образності.
4.3	Жанрова диференціація
4.3.1	Поняття жанру в стилістиці.
4.3.2	Жанри офіційно-ділового стилю: закон, постанова, договір, меморандум, протокол, заява, резюме, автобіографія, діловий лист.
4.3.3	Жанри наукового стилю: монографія, стаття, тези, рецензія, анотація, доповідь, лекція.
4.3.4	Жанри публіцистичного стилю: стаття, замітка, репортаж, нарис, фейлетон, есе.
4.3.5	Жанри розмовного стилю: бесіда, промова (вітальна, застільна, поминальна).
4.3.6	Жанри художнього стилю: епічні (роман, сага, повість, оповідання, новела), ліричні (вірш, поема, балада), драматичні (трагедія, комедія, драма).
4.4	Стилістичні ресурси (засоби) мови.
4.4.1	Поняття про тропи та фігури.
4.4.2	Фонетичні засоби стилістики: алітерація, асонанс, анафора, епіфора, звуконаслідування, фонетичний повтор, рима.
4.4.3	Лексичні засоби стилістики: алегорія, метафора, персоніфікація, метонімія, епітет, синекдоха, порівняння, оксиморон, гіпербола, літота, табу та евфемізми, іронія, сарказм, гротеск.
4.4.4	Синтаксичні засоби стилістики: антитеза, парцеляція, градація, інверсія, паліндром, акростих, параномазія, синтаксичний повтор, риторичне питання, риторичне звертання, еліпсис, багатосполучниковість, безсполучниковість, період.

4.5	Стилістика тексту
4.5.1	Композиційно-стилістичні особливості тексту.
4.5.2	Дискурс як комунікативно-стилістичне явище.

IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ ТА ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ

Фаховий іспит із мовознавства відбувається у формі комп'ютерного тестування на платформі Moodle та складається зі 120 тестових запитань.

Відповіді на завдання фахового іспиту буде оцінено відповідно до схеми нарахування балів.

НОМЕРИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ	ТИПИ ЗАВДАНЬ	СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ
1-120	Завдання з вибором <i>однієї</i> правильної відповіді з <i>чотирьох</i> запропонованих варіантів відповіді	0 або 1 бал: 1 бал , якщо вказано правильну відповідь; 0 балів , якщо вказано неправильну відповідь або вказано більше однієї відповіді, або відповіді на завдання не надано

Результати фахового іспиту (кількість набраних тестових балів за правильно виконані завдання) учасники тестування зможуть дізнатися відразу після завершення роботи з тестом. Результати фахового іспиту є складником конкурсного балу вступника відповідно до Правил прийому.

За таблицею переведення тестових балів, результат буде переведено в рейтингову оцінку за шкалою 100–200 балів. Для отримання результату з фахового іспиту за шкалою 100–200 балів вступнику необхідно набрати щонайменше 20 тестових балів. Ті учасники, які виконають правильно лише 19 або менше тестових завдань, уважатимуться такими, що не подолали мінімально допустимого порогу, а отже, не отримали результату за шкалою 100–200 балів.

Таблиця переведення тестових балів фахового іспиту з мовознавства до шкали 100 – 200

Тестовий бал	Бал за шкалою 100 – 200	Тестовий бал	Бал за шкалою 100 – 200	Тестовий бал	Бал за шкалою 100 – 200
20	100	61	141	102	182
21	101	62	142	103	183
22	102	63	143	104	184
23	103	64	144	105	185
24	104	65	145	106	186
25	105	66	146	107	187
26	106	67	147	108	188
27	107	68	148	109	189
28	108	69	149	110	190
29	109	70	150	111	191
30	110	71	151	112	192
31	111	72	152	113	193

32	112	73	153	114	194
33	113	74	154	115	195
34	114	75	155	116	196
35	115	76	156	117	197
36	116	77	157	118	198
37	117	78	158	119	199
38	118	79	159	120	200
39	119	80	160		
40	120	81	161		
41	121	82	162		
42	122	83	163		
43	123	84	164		
44	124	85	165		
45	125	86	166		
46	126	87	167		
47	127	88	168		
48	128	89	169		
49	129	90	170		
50	130	91	171		
51	131	92	172		
52	132	93	173		
53	133	94	174		
54	134	95	175		
55	135	96	176		
56	136	97	177		
57	137	98	178		
58	138	99	179		
59	139	100	180		
60	140	101	181		

V. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Ажнюк Б. М. Мовна політика: Україна і світ : монографія. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2021. 420 с.
2. Бацевич Ф. Нариси з теорії тексту. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 280 с.
3. Бевзенко С. П. Вступ до мовознавства: Короткий нарис : навч. посіб. Київ : Вища школа, 2006. 143 с.
4. Вступ до мовознавства : підручник / за ред. І. О. Голубовської. Київ : Академія, 2016. 318 с.
5. Вступ до мовознавства: навч. посіб. для здобувачів філологічних спеціальностей закладів вищої освіти / уклад.: Н. С. Безгодова, А. О. Найрулін. Полтава : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2023. 227 с.
6. Демська О. Вступ до лексикографії : навчальний посібник. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2010. 266 с.
7. Загнітко А. Мовний простір граматики : монографія. Вінниця : Нілан-Лтд, 2018. 448 с.
8. Карпенко Ю. О. Вступ до мовознавства : підручник. Київ : Видавничий центр «Академія», 2009. 336 с.
9. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства : підручник. Київ : Видавничий центр «Академія», 2004. 368 с.
10. Лаврінець О. Я., Симонова К. С., Ярошевич І. А. Сучасна українська літературна мова. Морфеміка. Словотвір. Морфологія : підручник / за ред. О. Я. Лаврінець. Київ : ВД

«Києво-Могилянська академія», 2019. 524 с.

11. Назаренко О. М. Вступ до мовознавства : навч. посібн. Одеса : Фенікс, 2021. 190 с.
12. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2008. 711 с.
13. Семчинський С.В. Вступ до порівняльно-історичного мовознавства. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2002. 352 с.
14. Соссюр Ф. Курс загальної лінгвістики. Київ : Основи, 1998. 324 с.
15. Степаненко В. С. Теорія мовленнєвої діяльності й породження мовлення. Полтава : Довкілля, 2019. 406 с.
16. Українська мова : енциклопедія / за ред. І. В. Муромцева. Київ : Майстерклас, 2011. 400 с.
17. Українська мова : енциклопедія / редкол. Русанівський В. М. (співголова), Тараненко О. О. (співголова), Зяблюк М. П. та ін. 2-ге вид., випр. і доп. Київ : Вид-во “Укр. енцикл.” ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.
18. Харченко С. В. Вступ до мовознавства. Київ : Вид-во НАУ, 2004. 346 с.

VI. ПОЛІТИКА ДОБРОЧЕСНОСТИ

Кожен вступник під час складання фахового іспиту повинен дотримуватися моральних норм, правил етичної поведінки та принципів академічної доброчесності, а саме:

- самостійно виконувати завдання;
- не принижувати будь-яким чином гідність інших вступників, запобігати таким діям із боку інших осіб;
- дотримуватися правил ділового етикету в поведінці та норм культури спілкування у комунікації з іншими вступниками, викладачами та співробітниками НаУОА;
- не використовувати телефон та/або інші гаджети під час складання фахового іспиту;
- не використовувати службові або родинні зв'язки для отримання нечесної переваги.